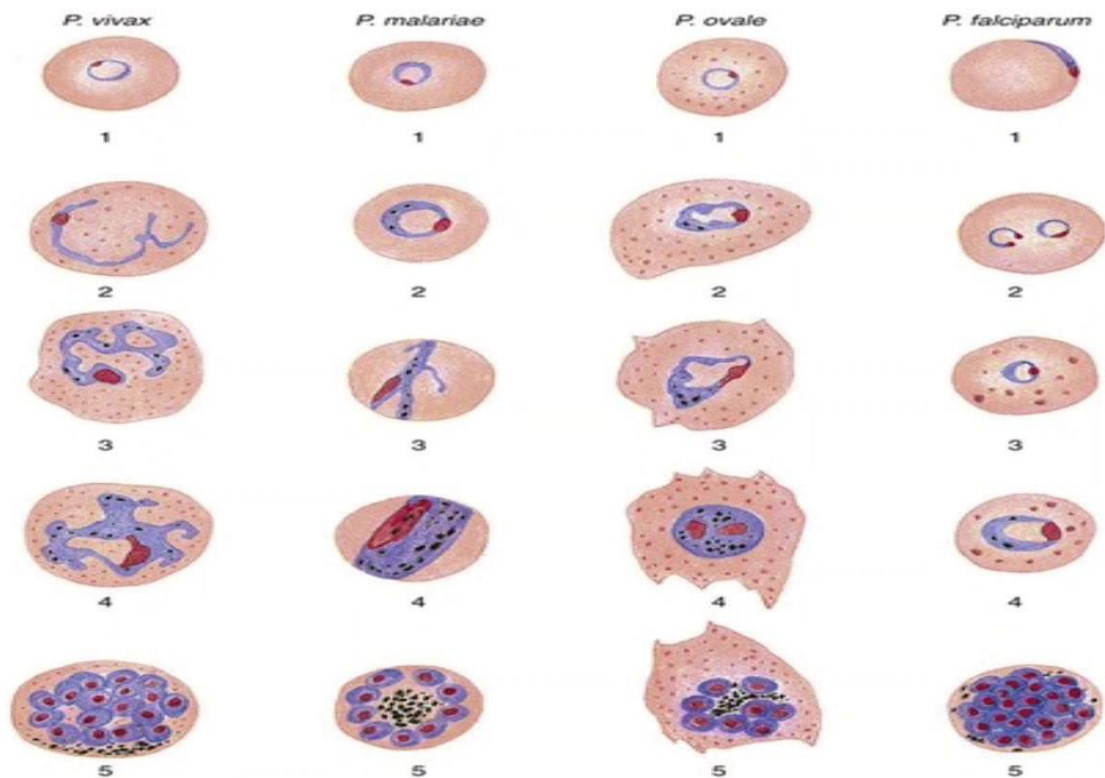

Malária

Malária je infekčné ochorenie ničiace červené krvinky. Pôvodcom ochorenia je vnútrobunkový cudzopasník **Plasmodium vivax**, **Plasmodium malariae**, **Plasmodium ovale** a **Plasmodium falciparum**.

Zdroj: <https://www.youtube.com/watch?v=2WAIVVUVLsE>

Malária sa vyskytuje v tropických a subtropických oblastiach - častiach Mexika, centrálnej a Južnej Ameriky, Dominikánskej republiky, Haiti, na Strednom východe, v Afrike, Juhovýchodnej Ázii, Indii, Číne a Oceánii. Malária je prenášaná z človeka na človeka prostredníctvom samičiek komára z rodu *Anopheles*.

Inkubačná doba (čas od uštipnutia infikovaným komárom po objavenie sa prvých príznakov) je od 6 do 60 dní.

Príznaky, čo mám robiť, keď ich mám ?

Medzi príznaky malárie patrí horúčka, podobné chrípkovému ochoreniu, vrátane triašky, bolesti hlavy, bolesti svalov, únava, nevoľnosť, zvracanie a hnačka.

Príznaky malárie sa vyskytujú po 7 až 9 dňoch po nakazení. Je dôležité, aby bola podaná liečba okamžite. Cestovateľ, ktorý ochorí s príznakmi podobnými chrípke a cestoval do rizikových oblastí v období až do 1 roka po návrate domov by mal okamžite vyhľadať odbornú lekársku starostlivosť

Diagnostika malárie

- Mierne zväčšenie pečene.
- Žlté sfarbenie kože a slizníc pri ťažkých infekciách vyvolaných Plasmodium falciparum.
- Vyšetrenie krvi – mikroskopický dôkaz vyvoláväteľa z krvi, krvný obraz (znížený počet červených krviniek a krvných doštičiek), zvýšený nekonjugovaný bilirubín, AST, ALT.
- Pri ťažkých stavoch spôsobených Plasmodium falciparum môže byť abnormálne pečenné testy.

Liečba malárie

Ak ste boli v tropickej alebo subtropickej oblasti a spozorujete vyššie uvedené príznaky, ihneď navštívte lekára. Malária je život ohrozujúca choroba. Lieči sa antimalarikami, 4-aminochinolínmi, často v kombinácii s tetracyklínom počas 5 dní. Potom nasleduje 14 dňová liečba 8-aminochinolínmi.

Objavujú sa aj nové synteticky pripravené antimalariká. Na zmiernenie príznakov sa podávajú antipyretiká, v závislosti od závažnosti stavu aj erytrocytová masa, heparín, príp. katecholamíny.

Riziko nákazy sa líši medzi jednotlivými krajinami, ale aj medzi oblasťami jednotlivých krajín. Menšie riziko je v mestských oblastiach a vo výškach nad 1500m nm a v suchej sezóne. Nie je to však vždy pravidlom.

Základné pravidlá antimalarickej prevencie:

- Uvedomenie si rizika
- Ochrana pred poštípaním komármi
- Užívanie antimalarík
- Včasná diagnostika a liečba pri objavení sa horúčky po viac ako jednom týždni od vstupu do malarickej oblasti

Prevencia malárie

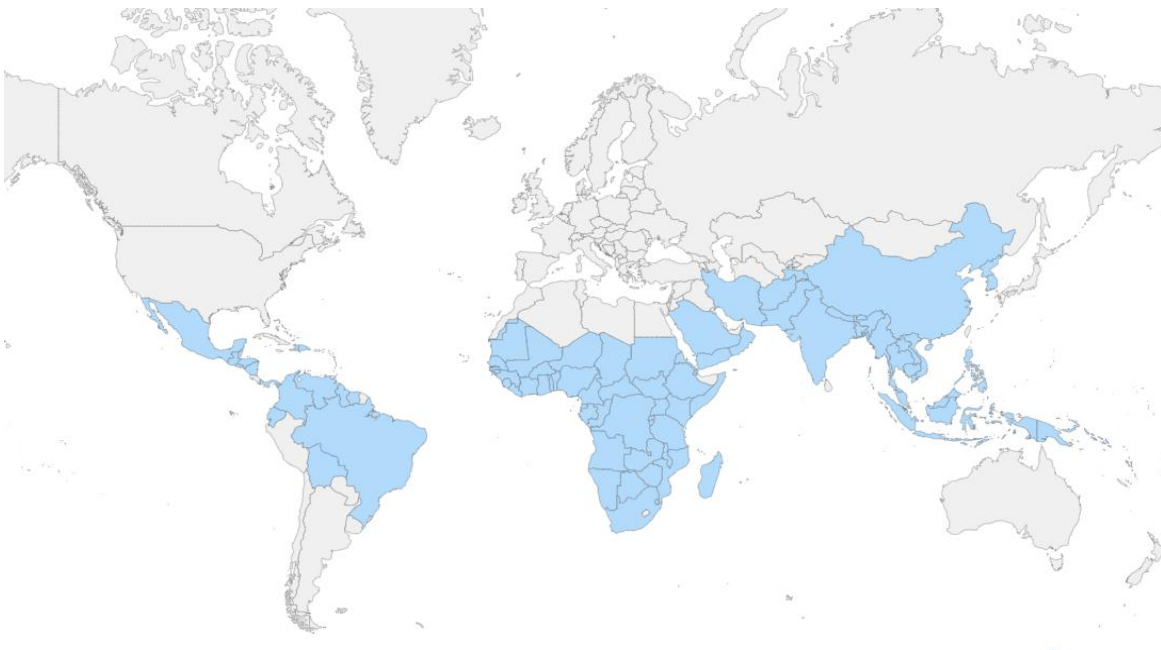
- **Ochrana pred komármi – používať repelenty, ochranné sieťky na posteľ,...**
- **Chemoprofylaxia – užívanie antimalarík 2-3 týždne pred odchodom do endemickej oblasti, počas celého pobytu a 2-3 týždne po návrate z endemickej oblasti.**

25.4. - Svetový deň malárie alebo pôvodne **Africký deň malárie** sa každoročne pripomína od roku 2001 a je podporovaný Svetovou zdravotníckou organizáciou (WHO). Malária patrí medzi najzávažnejšie parazitárne infekcie sveta. Je spôsobená plazmódiami, parazitickými prvokmi kmeňa Apicomplexa a ich prenášačom na človeka je komár rodu Anopheles.

Výskyt malárie vo svete

Podľa World Malaria Report zverejnenej v novembri 2017 bolo v roku 2016 v 91 krajinách 216 miliónov prípadov malárie, čo predstavuje nárast o 5 miliónov prípadov oproti roku 2015. V roku 2016 dosiahol počet úmrtí na maláriu 445 000, v roku 2015 to bolo 446 000. Väčšina prípadov malárie sa vyskytuje v subsaharskej Afrike, ďalej juhovýchodnej Ázii, Latinskej Amerike (amazonská oblasť Južnej Ameriky). V roku 2016 bolo v Africkom regióne 90% prípadov malárie a 91% úmrtí na maláriu.

Výskyt malárie vo svete

Zdroj: CDC, 2018

Antimalariká

Navštívte lekára 4-6 týždňov pred vycestovaním za účelom predpisu antimalarík. Antimalariká sú dostupné len na predpis. Niektoré antimalariká sa musia začať užívať pred vycestovaním. Získajte si lieky ešte pred cestou skôr než v cieľi vašej cesty, pretože kupovať lieky v zahraničí predstavuje riziká. Mohli by byť nekvalitné, kontaminované alebo falošné a neochránia vás pred maláriou. Všetky lieky môžu mať niektoré nežiadúce účinky. Menej závažné vedľajšie účinky, ako je nevoľnosť, vracanie, občasné alebo hnačka zvyčajne nevyžadujú zastavenie užívania antimalarík.

Prevenia poštípania komárom:

- **Ak ste vonku, oblečte si odev vo svetlých farbách (tričko s dlhým rukávom, dlhé nohavice a klobúk).**

- Na exponovanú kožu si aplikujte repelent obsahujúci DEET, IR3535 alebo icaridín; (nepoužívať pod oblečenie).
- Ak nebudete v klimatizovaných izbách, vykonajte dodatočné opatrenia, ako je napr. spanie v posteli pod sieťou proti hmyzu (moskytiérou). Moskytiér postriekaný insekticídom permethrin je najúčinnnejšie opatrenie.

Zdroje:

<http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs094/en/>

https://www.cdc.gov/malaria/travelers/about_maps.html

<https://www.cdc.gov/malaria>